

Motion till riksdagen 2021/22:4412

av **Sofia Nilsson m.fl. (C)**

med anledning av skr. 2021/22:107 Riksrevisionens rapport om statens suicidpreventiva arbete

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge relevant myndighet i uppdrag att samla, tillgängliggöra och löpande uppdatera kunskapsstöd vad gäller suicidprevention och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge relevant myndighet i uppdrag att se över behovet av nya verksamhetsanpassade kunskapsstöd vad gäller suicidprevention och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge relevanta myndigheter i uppdrag att konkretisera handlingsprogrammet för suicidprevention inom sitt område samt se över vilka mätbara mål och indikatorer som kan tas fram och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör ge Ivo och Trafikverket i uppdrag att följa upp sina suicidpreventiva insatser i enlighet med Riksrevisionens rekommendationer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksrevisionen har granskat om statens suicidpreventiva arbete är effektivt. Granskningen omfattar regeringens styrning och myndigheters arbete med samverkan, nationella kunskapsstöd, stöd för implementering av kunskap och nationell uppföljning av suicidprevention. Riksrevisionens samlade bedömning är att statens arbete med suicidprevention inte varit tillräckligt effektivt.

Riksdagen fattade beslut om en övergripande vision för suicidprevention och ett nationellt handlingsprogram 2008, men först 2020 tog regeringen flera initiativ för att stärka det suicidpreventiva arbetet. Riksrevisionen skriver att regeringen ”inte [har]

varit aktiv i sin styrning av suicidprevention”. Enligt Riksrevisionen behöver även myndigheters kunskapsstöd och uppföljning samt kommuners och regioners implementering av stöden utvecklas.

I sin skrivelse till riksdagen går regeringen relativt långt i att acceptera Riksrevisionens kritik men det framgår också att man inte avser att göra nämnvärda förändringar eller stärka befintliga insatser. Med tanke på att självmordstalet endast minskat marginellt sedan 2000-talet borde suicidprevention vara en fråga som regeringen prioriterar och sätter högt på sin agenda för att stötta lokala och regionala räddningstjänster, kommunala och regionala verksamheter samt civilsamhället.

Centerpartiet anser att regeringens insatser för suicidprevention inte är tillräckliga. Vi vill särskilt lyfta fram två delar i Riksrevisionens kritik där riksdagen bör tillkännage för regeringen att mer behöver göras.

Stödet för lokal implementering behöver stärkas

Folkhälsomyndighetens arbete med samverkan har gjort att suicidpreventivt arbete uppmärksammas, men enligt Riksrevisionen har det lett till få konkreta resultat. Stödet för implementeringen av kunskap behöver förbättras så att det kan bidra till konkreta suicidpreventiva insatser. Mer verksamhetsanpassade, konkreta och tillgängliga kunskapsstöd behövs eftersom de som finns är för övergripande för att kunna användas i det dagliga arbetet.

Regeringen hänvisar till att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) redan i dag har ett uppdrag att stödja de lokala räddningstjänsterna. Man skriver: ”[d]et finns således inget hinder för MSB att ge stöd till kommunala räddningstjänsters suicidpreventiva arbete. Inom ramen för sitt ansvar kan myndigheten [...] identifiera de insatser som bedöms som mest ändamålsenliga och effektiva när det gäller att åtgärda konstaterade brister.”

Vi är förvånade över att regeringen inte har ett mer aktivt förhållningssätt i frågan. Dels behövs konkreta uppdrag till myndigheter, dels behövs självklart implementeringsstöd inte bara till den kommunala räddningstjänsten. Om det samlade kunskapsstödet ska ha maximal effekt behöver det implementeras hos en rad kommunala och regionala verksamheter. Även en målinriktad samverkan med civilsamhället behövs. Det måste bli enklare för den enskilda verksamheten att hitta uppdaterade och verksamhetsanpassade kunskapsstöd.

Regeringen bör mot bakgrund av detta ge relevant myndighet i uppdrag att samlas, tillgängliggöra och löpande uppdatera kunskapsstöd. Regeringen bör även se över behovet av att ta fram nya verksamhetsanpassade kunskapsstöd. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Det behövs mätbara mål på nationell nivå

Riksrevisionen slår fast att det nationella handlingsprogrammet, som ska vägleda arbetet på regional och lokal nivå, har varit för allmängiltigt och inte möjligt att följa upp. Att handlingsprogrammet varit utan mätbara mål har med stor sannolikhet påverkat möjligheten till uppföljning. Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) har en viktig tillsynsuppgift men har enligt Riksrevisionen hittills inte granskat hanteringen av suicidärenden

på en aggregerad nivå. Samtidigt har antalet anmälningar av suicidhändelser till Ivo minskat sedan kravet på vårdgivare att anmäla suicid enligt lex Maria togs bort 2017.

I den kommande nationella strategin inom psykisk hälsa och suicidprevention måste fokus ligga på konkreta åtgärder, tydliga indikatorer och krav på uppföljning och utvärdering för att vi ska komma framåt i frågan. Vi anser att det är extra viktigt att berörda myndigheter, parallellt med att en nationell strategi tas fram och handlingsprogrammet utvecklas, också planerar för hur programmets insatser ska följas upp.

Regeringen bör därför ge relevanta myndigheter i uppdrag att konkretisera handlingsprogrammet inom sitt område och se över vilka mätbara mål och indikatorer som kan tas fram. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Ivos och Trafikverkets insatser behöver skyndsamt följas upp

Riksrevisionen rekommenderar konkret att Ivo följer upp suicidhändelser i vårdverksamheter på en aggregerad nivå i syfte att bidra till vårdverksamhetens patientsäkerhetsarbete och därmed öka lärandet. Även Trafikverket bör följa upp och utvärdera sina insatser för att nå halveringsmålet för omkomna på statliga järnvägar. Insatserna har inte haft effekt, och Riksrevisionen rekommenderar att Trafikverkets insatser blir mer systematiska.

Regeringen avser här att ”fortsatt följa” Trafikverkets arbete och ”noga följa de insatser” som Ivo tar initiativ till. Tyvärr är detta ännu ett exempel på regeringens senfärdighet och otydlighet i frågan.

Regeringen bör skyndsamt ge Ivo och Trafikverket i uppdrag att följa upp sina insatser på suicidområdet i enlighet med Riksrevisionens rekommendationer. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sofia Nilsson (C)

Anders W Jonsson (C)

Aphram Melki (C)